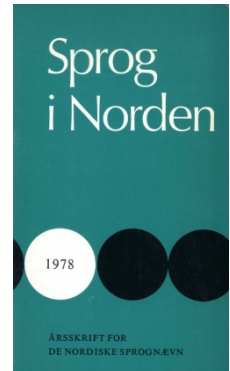

Sprog i Norden

Titel: En svensk medicinsk språknämnd
Forfatter: Bertil Molde
Kilde: Sprog i Norden, 1978, s. 51-53
URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/sin/issue/archive>

© Dansk Sprognævn

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Sprog i Norden (1970-2004) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

En svensk medicinsk språknämnd

Av *Bertil Molde*

Till 1975 års riksdag inlämnades en motion om "inrättande av en medicinsk nomenklaturcentral" i Sverige. Förslaget hade enligt motionärerna föranletts av att det på det medicinska området i Sverige råder en besvärande terminologisk oreda. Denna oreda sades bero dels på att redan det internationella språkbruket på området är växlande och oenhetligt, dels på att nya termer, som ofta har sitt ursprung i engelskan, inte anpassas på ett enhetligt sätt till det svenska språksystemet. Enligt förslagsställarna borde en "medicinsk nomenklaturcentral" inrättas. Den skulle i första hand ha till uppgift dels "att rensa upp i den snabbt växande medicinska synonymfloran", dels "att skapa fastare normer för det medicinska språket inte minst genom att bistå i det svåra arbetet att bilda nya termer".

Denna motion behandlades 1975 i riksdagens socialutskott, som begärde yttranden om den från ett stort antal remissinstanser, bl.a. från Svenska språknämnden. Remissyttrandena var i stort sett positiva till tanken att särskilda insatser borde göras för vården av det medicinska språket. Däremot rådde delade meningar om hur denna språkvårdsfråga lämpligen borde lösas.

Svenska språknämnden tillhörde de remissinstanser som ville se frågan om det medicinska språket i ett vidare perspektiv. Nämnden yttrade bl.a. följande:

"Medicinsk terminologi är ingalunda ett klart avgränsat område. I vissa stycken kan den tänkas gå in på sådana områden som Tekniska nomenklaturcentralen behandlar så att säga från andra hållet, t.ex. kemi, apparatteknik etc. Men också helt andra områden, t.ex. psykologi och sociologi, torde aktualiseras inom det medicinska fackspråket. Eftersom arbetet med den medicinska terminologin alltså kräver jämkande, översyn och samordning av åtskilliga del-

språk och dessutom en anpassning till det svenska allmänspråket finner språknämnden det nödvändigt att arbetet med medicinens språk inordnas i det allmänna arbete som bedrivs på språkvårdens och språkplaneringens område i Sverige. Språknämnden anser det därvid naturligt att den sakkunskap och överblick över den språkliga utvecklingen i Sverige som finns tillgänglig inom språknämnden utnyttjas så, att arbetet med terminologier på skilda områden, då också den medicinska terminologin, kan samordnas.”

Efter remissbehandlingen beslöt riksdagens socialutskott att tillkännage för regeringen att särskilda insatser borde göras för vården av det medicinska språket. Utskottet uttalade därvid att dessa insatser skulle syfta såväl till större enhetlighet inom det medicinska språket som till främjande av ett medicinskt allmänspråk som underlättar kommunikationen mellan medicinalpersonal och allmänhet. Utskottet ville emellertid inte förorda någon viss organisatorisk lösning av den medicinska språkvården utan ansåg att denna fråga måste utredas ytterligare.

Regeringen uppdrog därför i slutet av 1975 åt Socialstyrelsen att i samråd med bl.a. Svenska språknämnden och Svenska läkaresällskapet utreda frågan om lämplig organisation av den medicinska språkvården. Socialstyrelsen tillsatte en arbetsgrupp med tre representanter för Socialstyrelsen och en från vardera språknämnden och läkaresällskapet. Arbetsgruppen kompletterades sedan med ytterligare en representant för läkaresällskapet och en från Landstingsförbundet (som kan anses representera den svenska sjukvårdens huvudmän).

Arbetsgruppen slutförde sitt arbete under 1977 och överlämnade i november 1977 sin utredningsrapport, Medicinsk språkvård, till Socialstyrelsen. Därifrån gick rapporten vidare till regeringen (Socialdepartementet).

I rapporten föreslås att en särskild nämnd för medicinsk språkvård skall inrättas. Denna nämnd skulle enligt förslaget få 11 medlemmar, representerande Svenska språknämnden (2 medlemmar), Socialstyrelsen, Landstingsförbundet, Kommunförbundet, Publicistklubben, Svenska läkaresällskapet, de medicinska fakulteterna, socialhögskolorna, Tekniska nomenklaturcentralen och Sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut (Sprri). Av de två ledamöterna från

Svenska språknämnden skulle den ene vara ordförande i den föreslagna medicinska språknämnden.

Denna nämnd skulle själv utforma de närmare direktiven för arbetet, men i utredningsrapporten föreslås att nämnden och dess sekretariat skall ha följande arbetsuppgifter:

- inventera det medicinska språkbruket (i vidare bemärkelse)
- kontinuerligt följa det medicinska språkets utveckling, registrera nytillkomna ord m.m.
- samverka med andra språkvårdsorgan inom landet
- samverka på det nordiska planet och följa internationella utvecklingen
- utarbeta olika typer av ordlistor
- utarbeta språkliga rekommendationer såsom skrivregler m.m.
- verka för att sjukvårdens personal tillägnar sig ett enklare språk
- verka för att språkliga synpunkter beaktas i sjukvårdspersonalens utbildning
- verka som rådgivnings- och upplysningscentral för myndigheter, institutioner och enskilda m.fl.

Enligt förslaget skall nämnden ha ett eget sekretariat med en språkvetenskapligt utbildad tjänsteman, helst också med särskild kännedom om medicinens språk, och en tjänsteman med medicinsk sakkunskap. Vidare skulle sekretariatet ha en kontorist anställd på halvtid. Utredningen tänker sig också ett mycket nära samarbete mellan den medicinska nämnden och Svenska språknämnden. Helst skulle man vilja ha lokalgemenskap med språknämnden, något som f.n. av praktiska skäl inte är genomförbart.

I rapporten finns också en beräkning av kostnaderna för den föreslagna nämnden. De skulle uppgå till 500 000 kronor per år.

Förslaget har remissbehandlats under våren 1978, och flertalet remissinstanser har ställt sig positiva till det mesta i utredningen. Det finns därför anledning att hoppas på att den föreslagna nämnden kan börja sin verksamhet under 1979.

